

Mikä tekonivel sopii kenellekin- yksilöllinen valinta

- *Osastonylilääkäri Timo Puolakka*
- *Tekonivelsairaala Coxa*

Sidonnaisuudet

- Dosentti, Tampereen yliopisto
- Asiantuntijalausuntoja Potilasvakuutuskeskus, Liikenne- ja potilasvahinkolautakunta
- Osallistuminen koulutukseen DepuySynthes, Stryker, ZimmerBiomet

Sisältö

- Millä perusteella tekonivel valitaan?
- Lonkkatekonivelet
 - Kiinnitys sementillinen/sementitön
 - Liukuparit
 - Erikoismalleista: Modulaarinen varsi, Dualmobility kuppi, lukkokupit, tukikupit
- Polvitekonivelet
 - Osatekonivel
 - CR mallit, TC3/LCCK, Rotatoiva sarana
- Yhteenveto

Millä perusteella tekonivel valitaan?

- Tekonivelmalleja markkinoilla satoja, ellei tuhansia
- Mallien tulosten vertailu hankalaa?
- Tekonivelrekisterit apuna
 - Rekistereihin kerätty kymmenien tai jopa satojen tuhansien tekonivelleikkausten tiedot
 - Raportoidaan uusintaleikkausten määriä

Millä perusteella tekonivel valitaan?

- Tekonivelrekisterien tulokset
- Potilaan ikä
- Sukupuoli
- Potilaan koko ja anatomia
- Diagnoosi
- Preoperatiivinen röntgenkuvien avulla tehtävä suunnittelu, sabluunointi
- Ortopedin kokemus ja mieltymys

LONKAN TEKONIVELLEIKKAUS

Sementitön

Sementillinen?

/

Lonkan primaariteknonivelen kiinnitystavan valinta

- Sementitön lonkkatekonivel
- Sopii erityisesti nuorille (alle 60v)
- Luu kasvaa kiinni teknonivelen huokoiseen pintaan

- Alle 65 vuotiailla sementitön kuppi parempi pitkäaikaispysyvyys kuin sementillinen kuppi
(Hyvä hoito 2022)

- Ongelmia jos osteoporoottinen luu – lisääntynyt periproteettinen murtumariski reisiluussa

Lonkan primaariteknonivelen kiinnitystavan valinta

- Sementillinen lonkkatekonivel ollut Golden Standard
- Sementtimantteli välittää komponentin kiinnityksen luuhun
- Luusementti kiinnittyy luupalkkien väliin
- Käytössä yli 50 vuotta
- Sopii kaikille ikäryhmille ja sukupuolille

Successful cementing depends on “micro-interlock”!

Sementillinen kuppi ja varsikomponentti

DEX

SEISTEN

KALIBROIN

ETÄIS

EK

Yliopiston Terveystieteiden
Yliopiston Terveystieteiden

070143462A
ACF 60320110000191
DEX

SEISTEN

□

Kalibrointiesine 30mm

Etäisyys 150

EK

Yliopiston Terveystieteiden
Yliopiston Terveystieteiden

Lonkan primaariteknonivelen kiinnitystavan valinta

- Hybridi lonkkatekonivel
- Kuppi sementitön, varsi sementillinen
- Luu kasvaa kiinni kupin pintaan, hyvä kiinnipysyvyys
- Sementillinen varsi, reisiluunmurtuma riski ↓
- Yli 70 vuotiailla uusintaleikkausriski merkittävästi pienempi kuin sementittömällä (Hyvä hoito 2022)

Femoral Component	Acetabular Component	N Revised	N Total	THR	Femoral	Acetabular	Other	5 Yrs	10 Yrs	15 Yrs
Alloclassic	Allofit	140	3333	12	78	17	33	2.6 (2.1, 3.2)	4.3 (3.6, 5.1)	6.4 (5.2, 7.7)
CLS	Allofit	29	469	2	16	8	3	4.4 (2.8, 6.7)	5.7 (3.9, 8.4)	8.1 (5.4, 11.9)
CORAIL	PINNACLE	1735	50561	147	643	273	672	3.1 (2.9, 3.3)	4.9 (4.7, 5.2)	8.0 (7.0, 9.3)
CPCS	Reflection (Cup)	71	791	24	3	31	13	2.8 (1.8, 4.4)	8.2 (6.0, 11.0)	19.1 (15.0, 24.3)
CPCS	Reflection (Shell)	98	2725	13	42	12	31	1.7 (1.2, 2.2)	3.3 (2.6, 4.2)	6.6 (5.1, 8.4)
CPT	Trilogy	354	7621	35	131	38	150	3.5 (3.1, 4.0)	5.2 (4.7, 5.8)	6.7 (5.9, 7.6)
CPT	ZCA	37	851	13	9	9	6	2.3 (1.4, 3.6)	4.7 (3.3, 6.8)	6.5 (4.5, 9.5)
Exeter V40	Contemporary	277	4577	70	46	129	32	3.2 (2.7, 3.8)	5.6 (4.9, 6.4)	9.1 (7.9, 10.4)
Exeter V40	Exeter Contemporary	154	2916	52	33	47	22	3.0 (2.4, 3.7)	4.7 (3.9, 5.6)	8.0 (6.7, 9.7)
Exeter V40	Trident (Shell)	1804	64640	253	557	244	750	2.3 (2.2, 2.4)	3.6 (3.5, 3.8)	5.4 (5.0, 5.7)
Exeter V40	Trilogy	18	517	2	5	2	9	2.5 (1.5, 4.3)	3.7 (2.3, 5.9)	4.1 (2.6, 6.6)
MS 30	Fitmore	15	505	0	1	8	6	2.7 (1.5, 4.9)	4.1 (2.4, 7.0)	5.3 (2.9, 9.7)
Omnifit	Trident (Shell)	155	3787	12	38	27	78	2.9 (2.4, 3.5)	3.8 (3.2, 4.5)	5.1 (4.3, 6.1)
S-Rom	PINNACLE	138	2488	14	77	12	35	4.4 (3.6, 5.3)	5.7 (4.8, 6.7)	7.3 (6.0, 8.8)
Secur-Fit	Trident (Shell)	427	9531	24	186	79	138	3.4 (3.1, 3.8)	4.6 (4.2, 5.1)	6.0 (5.4, 6.7)
Secur-Fit Plus	Trident (Shell)	210	5752	15	54	52	89	2.2 (1.9, 2.7)	3.3 (2.8, 3.8)	4.5 (3.9, 5.2)
Summit	PINNACLE	149	5124	10	33	21	85	2.3 (1.9, 2.8)	3.4 (2.9, 4.1)	4.7 (3.8, 5.9)
Synergy	Reflection (Shell)	365	7243	32	81	115	137	2.6 (2.2, 3.0)	3.8 (3.4, 4.3)	5.7 (5.1, 6.4)
TOTAL		6176	173431	730	2033	1124	2289			

Suomen tekonivelrekisteri 2019 ilmoitetut lonkkatekonivelet

-Sementitön	6028
-Hybridi	4081 (varsi sementillinen, kuppi sementitön)
-Sementillinen	265

Lonkan liukuparit

- Keraami-muovi
- Metalli-muovi
- (Keraami-keraami)

~~Metalli-metalli~~

Erikoismallit, Dualmobility kuppi,

- Luksaatioiden vähentämiseksi
- Kuppi, jossa iso liikkuva muoviliner, jonka sisällä pieni nuppi
- Potilaille, joilla luksaatoriski suurentunut (lonkkamurtuma, muistisairaat, neurologiset sairaudet, alko+, lonkan alueen lihasheikkous, selkädeesi)

Erikoismallit, lukkokuppi,

- Luksaatioiden vähentämiseksi
- Kuppi, jossa lukkorengas estämässä nupin luksaatiota
- Potilaille, joilla luksaatoriski hyvin suuri, esim. lonkan loitontajalihasten toiminta huono

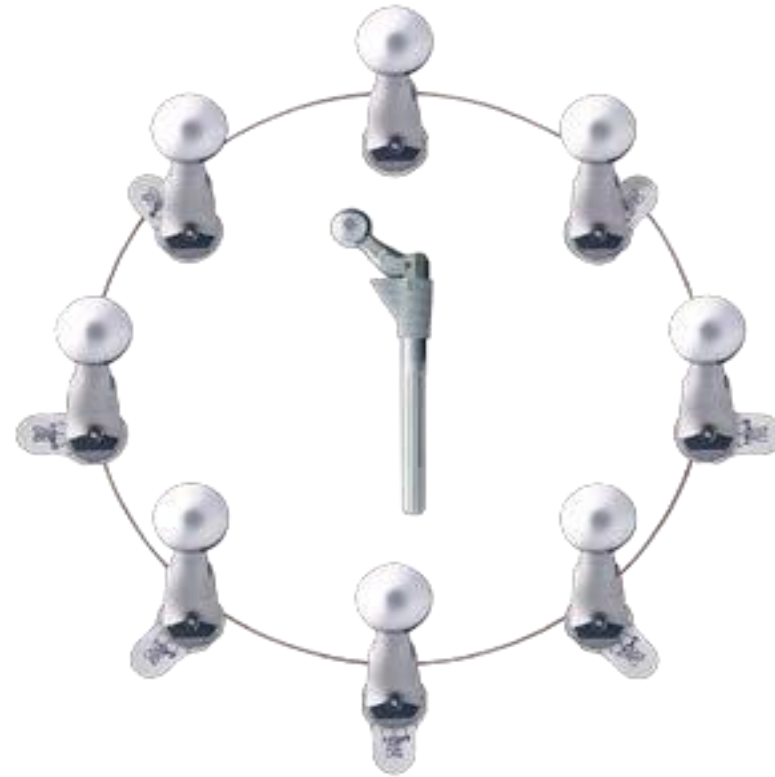

Erikoismallit, modulaarinen varsikomponentti

- Säädettävä anterversio

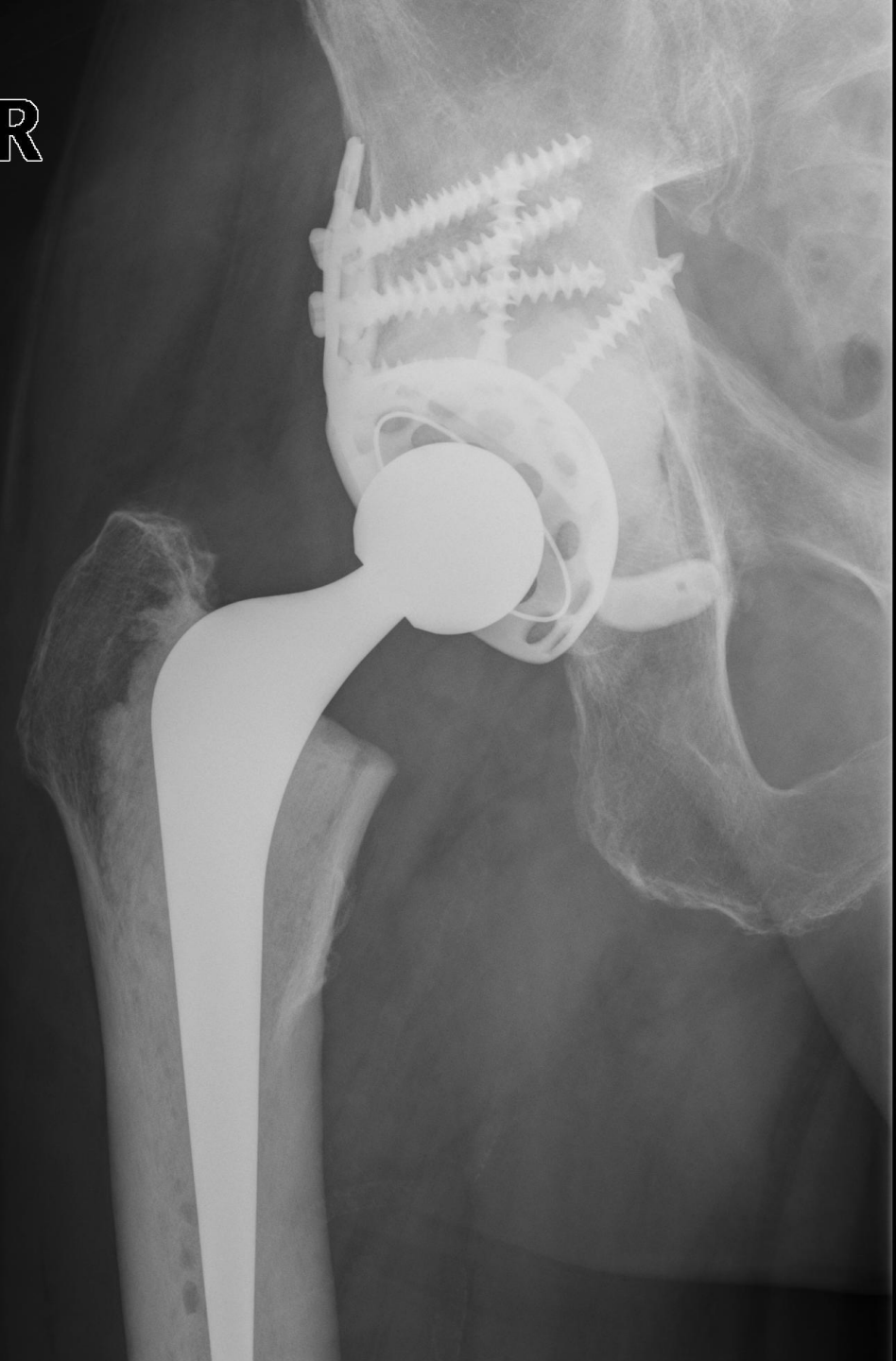
Dysplasia lonkka

Erikoismallit, tukikuppi

- Lonkkamaljakon luu erityisen huono

R

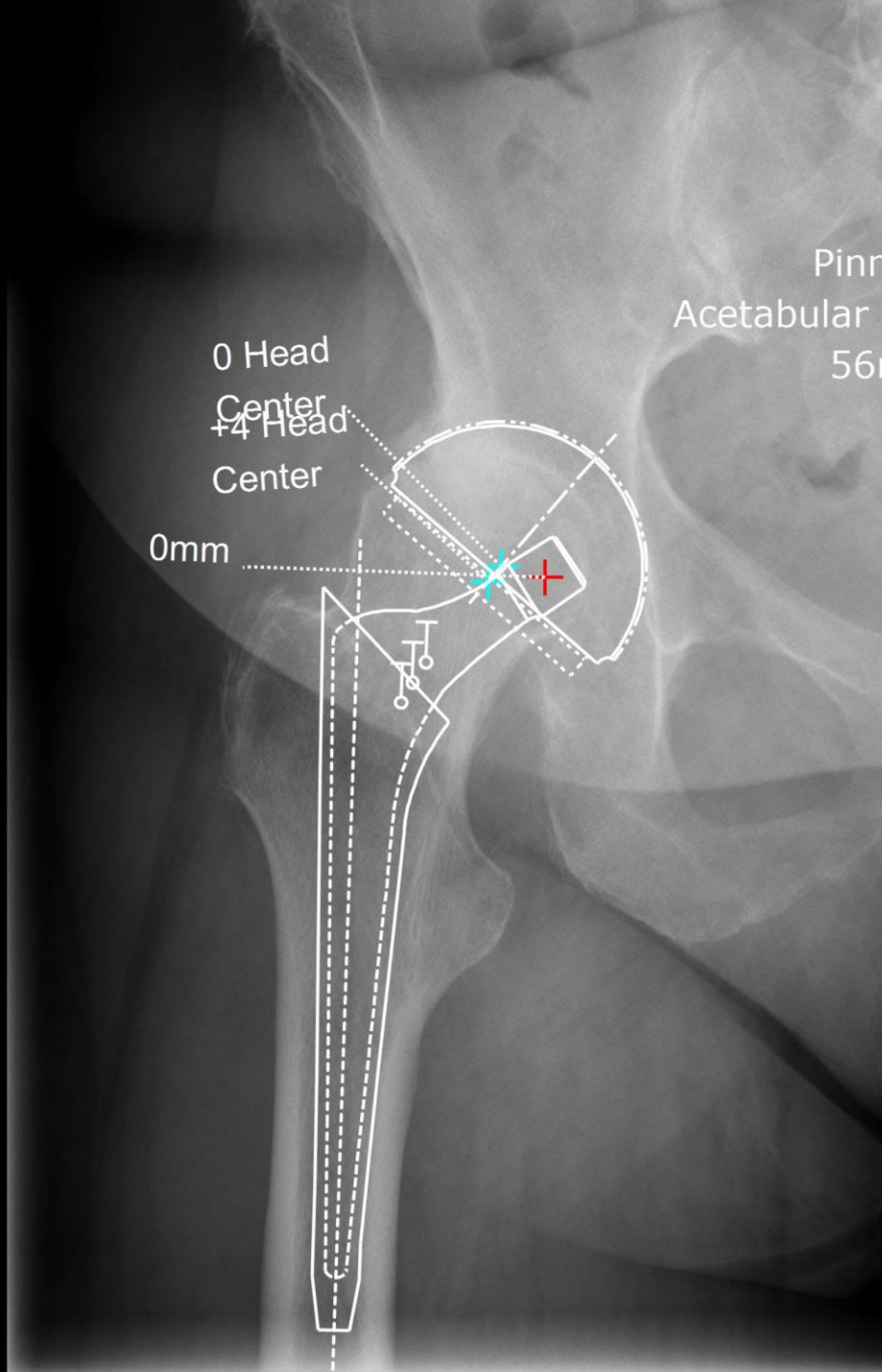

Erikoismallit,
Harringtonin raudoitus+
tukikuppi
-myeloma potilas

Preoperatiivinen röntgenkuvien avulla tehtävä suunnittelu

- Röntgenkuvien kalibrointi
- Komponenttien kokojen arviointi ja valinta

Pinn
Acetabular
56r

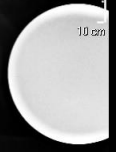
0 Head
Center
+4 Head
Center

0mm

EXETER Hip System
35,5 mm

R

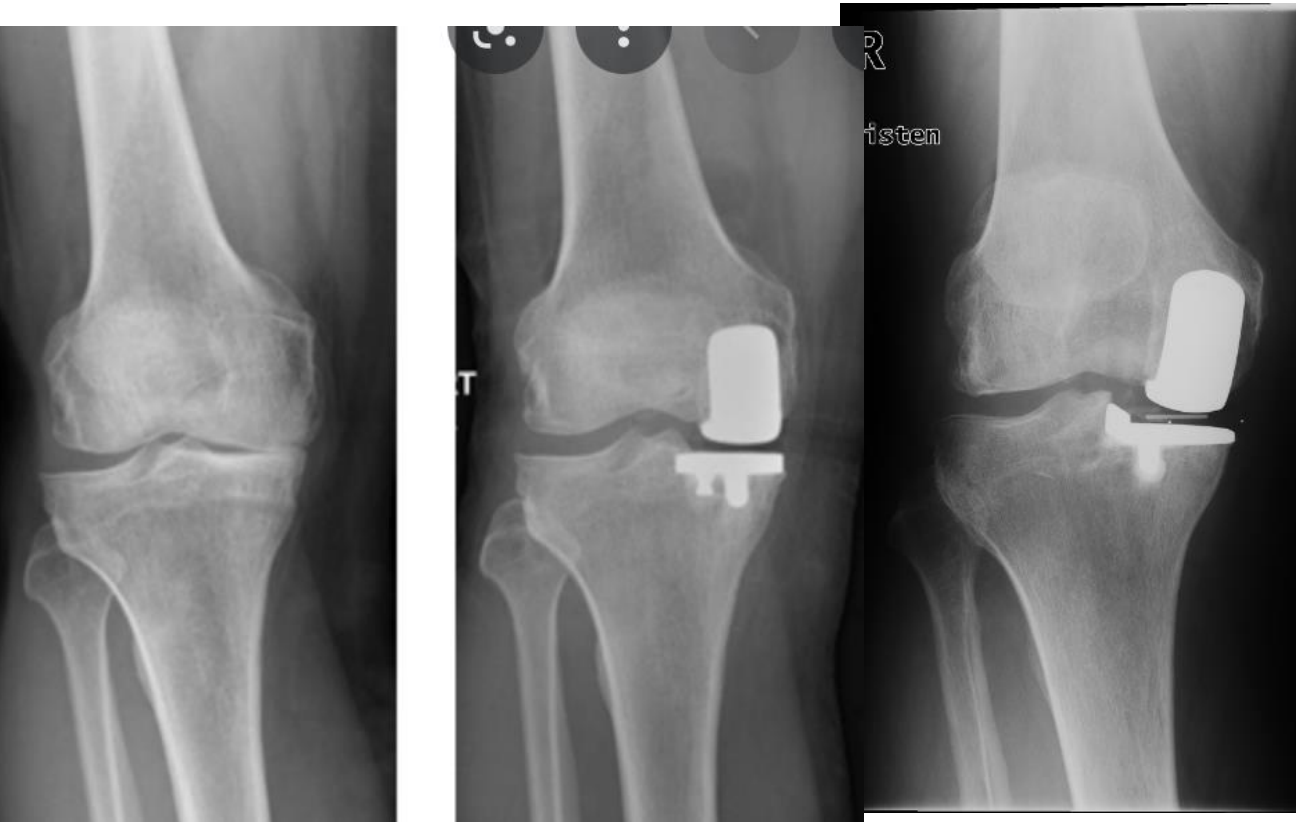
Polven tekonivelmallit

- Osatekonivel
- CR – cruciate retaining
 - Normaali polvitekonivel
 - Omat nivelsiteet kunnossa
- PS – posterior stabilized
 - Ap-suuntainen tuki
 - Mediolateraallinen tuki
 - Korvaa PCL:n
- TC – total condylar
 - Ap-suuntainen tuki
 - Mediolateraallinen tuki
 - Korvaa PCL:n ja LCL:n
- Saranaproteesi (rotatoiva)
 - Ap-suuntainen tuki
 - Mediolateraallinen tuki
 - Korvaa ligamenttidefektit

Millä perusteella polvitekonivel valitaan?

- Mediaalinen osatekonivel mahdollista tehdä kun nivelrikko vain polven mediaalisivulla
- Sementillisiä ja sementittömiä malleja
- Uusintaleikkauksia enemmän kuin koko tekonivelellä

Millä perusteella polvitekonivel valitaan?

- Sementillinen polven tekonivel on "Golden standard"

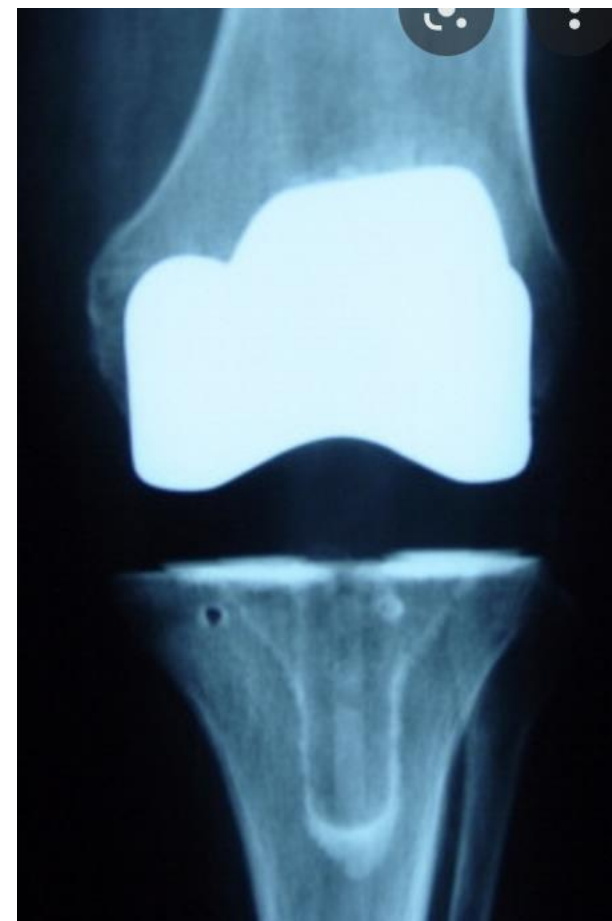
CR-muovi

- cruciate retaining, takaristisiteen säästävä malli
 - golden standardi
 - leikkauksessa takaristiside pyritään säästämään,
 - tarvittaessa sen balansointi
 - modulaarinen tibia yleisin
-
- eniten käytetty malli,
Suomi 89% (2005-2020) ,
Ruotsi 92% 2020, Australia yli 90%

Allpoly tibiakomponentti

- Vaihtoehto modulaariselle tibialle

Posterior stabilized PS- malli

- takaristisiteen korvaava malli
- takaristiside poistetaan, korvataan muovissa olevalla tapilla
- femur komponentissa boxi, vaatii femurin luun lisäresektion,
- murtumavaara riski nousee?
- tibiamuovin tappi ohjaa femurkomponentin rollbackin
- primaariartroplastiaista Suomessa 11%

Suomen tekonivelrekisteri

- Yleisimmät polvi tekonivelet CR/PS mallit, 10v revisioprosentti:
- Nexgen CR Flex (N 32788) 3,9%
- Nexgen LPS Flex (N 6726): 4,7%
- PFC Sigma (N 20523) 3,8%
- PFC sigma PS (N 4185) 5,3%
- Triatlon CR (N 53829) 5,2%
- Triatlon PS (N 37907) 6,4%

Erikoisproteesit: TC-III ja Sarana proteesi

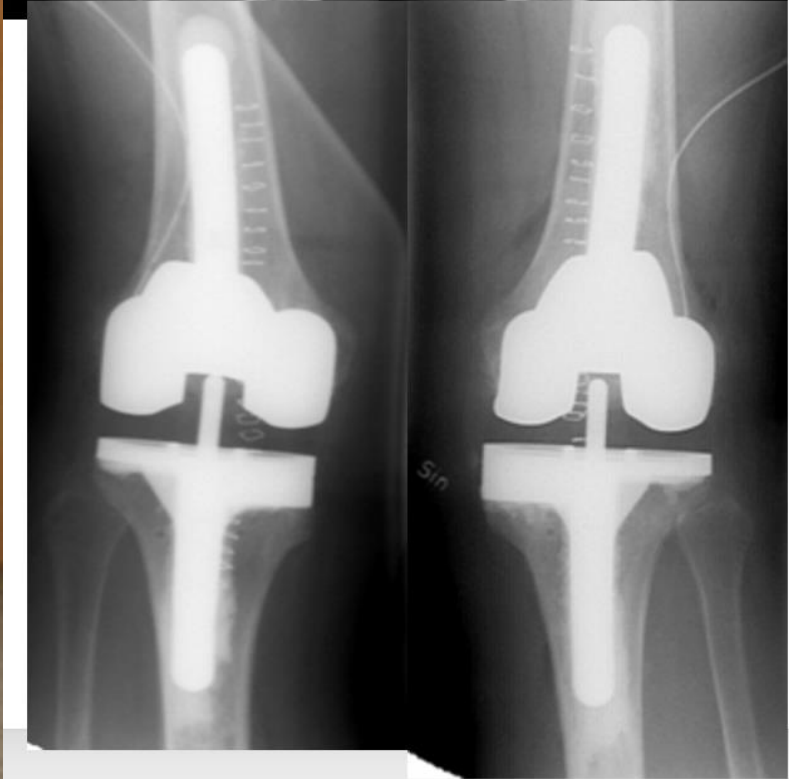
- Mahdollistaa stabiloida polven tekonivel tilanteessa, joissa pehmytkudostasapaino ei ole saavutettavissa, ligamenttien tuki kokonaan puuttuu, lihastuki on huono tai luupuutokset ovat laajat
(Hyvä hoito lonkan ja polven tekonivelkirurgiassa)

TC-III ja Saranaproteesi indikaatiot

- -yksiselitteisiä indikaatioita ei ole
- -vaikea varusvirhe asento, joka ei ole balansoitavissa
- -yleensä yli 20 asteen mekaanisen akselin virheasento
- -tyypillinen indikaatio vaikea valgusdeformiteetti, jossa balansoinnin jälkeen jää mediaalista väljyyttä
- -jos MCL toiminta on menetetty, tulee harkita saranaproteesia
- -lihastoiminnan heikkous, polion jälkitila, Parkinsonintauti
- -vaikea fleksio kontraktuura, ojennusvaje (yli 25-30 astetta)

- -käytetään tavallisesti varrellisina. Proteesin sisäisesti antama tuki kuormittaa normaalia enemmän proteesin ja luun välistä rajapintaa (Mancino ym. 2021)
- -augmenttien käyttö luupuutosten korvaamisessa

Tuloksia TCIII

- Suomen tekonivelrekisteri primääri polvet 10 v revisio %
 - Nexgen LCCK (N 1430): 7,5%
 - Triatlon TS (N 1407): 6,5%

Sarana proteesi

- Suomen tekonivelrekisteri primääri polvet 10 v revisio %
 - NexGen Rotating Hinge (N 663): 8,1%
 - Link Endo-Model (N 245) : 9,4%
 - Duracon Rotating Hinge (N 521): 9,4%

Yhteenveto

- Tekonivelkirurgian tulokset ovat hyvät kun käytetään tutkittuja tekonivelmalleja
- Ikä, luunlaatu ja potilaan anatomia vaikuttavat tekonivelvalintaa

Yhteenveto

- Nuoremmille potilaille sementitön lonkkaproteesi ensisijainen
- Hybridilonkka (sementitön kuppi ja sementillinen varsi) syrjäyttänyt suurelta osin sementillisen lonkkatekonivelen käytön Suomessa

Yhteenveto

- Sementillinen polven tekonivelleikkaus CR muovilla yleisin
- Jos pehmytkudostasapaino ei ole saavutettavissa, varauduttava TCII tai saranaproteesin käyttöön
- Proteesin valinta tehdään preoperatiivisen suunnittelun yhteydessä

”Tekonivelkirurgian tulokset ovat monissa potilasryhmissä erinomaisia kun käytetään tutkittuja tekonivelmalleja ja tekniikoita”

Hyvä hoito lonkan ja polven tekonivelkirurgiassa 2022

Kiitos

